

Proc je NATO nebezpecne

Pro Cesko bude summit NATO 21. - 22. listopadu skutecne velkou udalosti. Generalni tajemnik NATO George Robertson tvrdi, ze i pro NATO pujde o summit zatim nejvetsiho historického vyznamu od jeho zalozeni. V tomto bude s nim souhlasim...

Oficialne je NATO organizaci pro obranu. Ve skutecnosti je vsak organizaci urceno pro intervence a vedeni valek. Videli jsme to ve valce proti Jugoslavii v roce 1999, prvnii utocne valce NATO. Tato valka byla zvlaste dulezita pro Cechy, Polsko a Madarsko, protoze ty se staly clensky NATO bezprostredne pred zapocetim teto valky. Podle puvodniho planu mely byt tyto tri nove státy prijaty v den padesateho vyroci vzniku NATO, tedy 24. dubna. Ovsem Madaleine Albright trvala na tom, ze tyto tri státy musí byt soucasti NATO pred zacatkem valky. Dalsim duvodem, proc chteli mit tyto tri státy v NATO bylo, ze pokud by obyvatelé těchto zemí videli, jak funguje NATO v praxi, mohli by vůci vstupu svých zemí zaujmout jiný postoj.

Pokud se dules zabyvame NATO, je dulezite zabyvat se jejimi oficialni strategickou koncepci. Dulezite je nejprve se podivat na vojensky strategi USA. Obvykle to totiz byva tak, ze strategie NATO je spatnou kopii oficialni vojenske strategie USA.

Zmena strategie v roce 1999

Od konce studene valky byla strategie NATO zmenena dvakrat. Prvni zmena probehla v roce 1991, druha v roce 1999. Dulezitejsi z nich je ta z roku 1999. V této strategii je oficialne receno, ze NATO bude samo sobe davat mandat na valceni valek, coz nazyvam "sebe-zmocnenim." Dalsim dulezitym bodem je, ze intervenci valky se staly dulezitym bodem strategie a politiky NATO.

Kdyz NATO meni svou strategii, ovlivnuje to armady clenskych statu NATO. Nyni jiz nejsou tak pocetne, ale jsou vice pripravene vest valky. Vsechny clenke státy musely svou armadu restrukturalizovat. V Nemecku byl drive Bundeswehr oficialne armadou urceno pro obranu; dnes je jeho polovina pripravena zapojit se do valky mimo uzemi Nemecka.

Oficialni hlavni duvod existence NATO byl v roce 1999 zmenen z ochrany uzemi na ochranu zajmu. V oficialni strategii NATO se o valce proti Jugoslavii rika: "mame na pameti, co jsme udelali na Balkane." To znamena, ze valka proti Jugoslavii byla prvni z valek noveho typu. V Nemecku se o tom stale vede debata; vladni Zeleni tvrdi, ze slo o vyjimku, kteru se nebude opakovat. Ovsem zminena pasaz z oficialni strategie NATO rika, ze slo o prvni krok, a dalsi budou nasledovat.

Pro nove clenke státy NATO, stejne jako pro kandidatske zeme, je dulezity program Partnerství pro mir, ktery ma promenit jejich armady. Například i v Cechach mate mit "NATO kompatibilni" armadu, coz znamena nakup velkeho mnozství novych zbrani. Naplanovany nakup svedskych stihacek Gripen byl zatim odlozen, presto jsou vsak podobne nakupy typicke. A je jasne, ze tyto nakupy jsou pro státy vice drahe.

Pri této príležitosti vzdy rikam, ze program Partnerství pro mir pro nove clenke a kandidatske zeme je "light" clenstvim v NATO (podobne jako mame Coca-colu light).

Rozsireni NATO

Na prazskem summitu NATO se budou resit tri dulezite otázky. Prvni z nich je rozsireni NATO. Vede se diskuse o pristoupeni mnoha novych statu: Litvy, Lotyšska, Estonska, Slovenska, Rumunska, Bulharska a take Slovinska. Vedle toho existuje pet dalsich statu, ktere chtějí vstoupit do NATO: Albanie, Makedonie, Chorvatsko, Ukrajina a Srbsko. Tyto státy zjevne do NATO prijaty nebudou, ale stojí o to. Zjevne si myslí, ze vstup do NATO jim pomuze ekonomicky. NATO vsak není ekonomickou organizaci; je organizaci vojenskou a vstup do takove organizace kazdy stat take patricne zaplati.

Podle prezident USA Spojenych statu George Bushe musí byt vsechny kandidatske státy prijaty najednou, v jedne vlne. Realne je, ze prijaty budou pobaltske státy, Slovensko, Slovinsko, Rumunsko a Bulharsko. Pokud se tak stane, bude velky problem s Ruskem, s jejich enklavou Kaliningrad: v uzemi NATO se bude nachazet cast Ruska. Vsechny tyto státy musí take deklarovat, ze mohou splnit Clensky akcni plan. Ten znamena, ze jejich armady se musí stat "NATO kompatibilni" a musí vyslat sve uredniky do vedeni NATO.

To bude pro NATO nova situace. Nyni ma 16 clenu, se tremi novymi 19; po summitu v Praze se muze stat, ze bude mit 24 nebo i 26 clenu. Dulezite je, ze NATO rozhoduje konsenzualne. Pokud jeden clenky stat rekne ne, cele rozhodnutí je zablokovano. Uz jsme behem valky v Jugoslavii nastala situace, ze poprvé rekly vsechny clenke státy ano, po druhe rekly take ano, ale po treti se politicky sef Javier Solana rozhodl, ze se nebude ptat jednotlivych statu, protoze hrozilo, ze Recko nebo Italie by napotreti rekly ne. Taktez v Madarsku se vedla diskuse, zda je spravne bombardovat mosty a civilni infrastrukturu.

S sestadvaceti clenky pujde o novou situaci a je mozne, ze ctverice velkych statu NATO bude chtít rozhodovani konsensem zrusit. NATO ma strukturu jako pyramida s melounem nahore, tremi jablky uprostred a mnoha oriskami vespod. Meloun jsou Spojene státy, jablka Nemecko, Velka Britanie a orisky jsou ostatni clenke státy. V historii nalezneme dostatek prikladu, kdy pokud mela velka ctyrka shodny nazor, tak ho take prosadila.

Role NATO ve tretim tisíciletí

Druhy dulezitym bodem summitu NATO v Praze bude diskuse o novych ukolech NATO. Generalni tajemnik Robertson je konfrontovan se situaci, kdy NATO nehraje temer zadnou roli ve valce proti terorismu. USA a Velka Britanie spolu uzavrely koalici a NATO se nestalo instituci, ktera by tuto valku vedla. To je pro nejvetsi vojensku organizaci spatne.

A tak se generalni tajemnik rozhodl, ze se to stane bodem na jednani summitu. A co to znamena? NATO se podle nej musí stat organizaci pro boj s terorismem a zbranemi hromadneho niceni. Za beznych okolnosti by, pokud se mají zmenit ukoly NATO, bylo nutne zmenit strategickou koncepci. Zatím se ale zda, ze oficialni koncepcí se menit nebude, ze se zmeni "pouze" realita.

Tretim bodem prazskeho summitu NATO tedy bude, zda bude nova strategicka koncepcí USA okopirovana a pouzita pro NATO. Tato nova strategie USA pro zahranicni a vojenskou politiku se nazývá Bush-doktrina. Sklada se ze tri dulezitych casti. Prvni je, ze USA chtějí bojovat preventivni valky. To znamena, ze pokud si USA myslí, ze nekjaky stat ohrozuje jejich hegemonii, potom jim nemu bude vedena valka, nebo bude znicen. Druhy bodem je, ze chtějí provadet "obranne intervence." Ovsem pojem "obranna intervence" je pojmem z romanu George Orwella. Ten rikal, ze oficialnim jazykem rikají presny opak toho, co si myslí. "Obranna intervence" je nesmysl; intervence je vzdy utocnym aktem. Tretim bodem Bush-doktriny je, ze pocita s nasazenim jadernych zbrani ve vojenskem konfliktu. Za tímto ucelem si USA poridily nove miniaturni jaderne hlavice.

Tyto tri body jsou nejdulezitejsimi z nove Bushovi doktriny a NATO bude nyní diskutovat, zda budou okopirovany pro jeho strategickou koncepci. Pravdepodobne je, ze prijata bude spatna kopie této doktriny. Dulezite je zmínit, ze například v nemecké ustave je napsano, ze armada je vylucne obrannym nástrojem. Tato doktrina vsak není obranou; je utocnou agresí.

NATO a OSN

Dalsi podstatnou otázkou je, jak se NATO postaví ke Spojenym narodum. Tato doktrina je proti duchu Spojenych narodů i proti Chartě OSN. To není pouze muj nazor, stejne myslenyk se objevuji v nejvetsich nemeckych denících. Jeden z nich napsal, ze myslim, ve kterem NATO operovalo, byl az dosud region Euro-atlanticky. Dnes se zmeni na globalni.

Viceprezident Spojenych statu Dick Cheney se vyjadril, ze USA jsou pripraveny valcit proti vsm statum, ve kterych se podle nich nachazejí teroriste nebo ktere terorismus podporuji. Tyto kritéria podle nej splnuje sedesat stát; sedesat statu sveta se tedy muze stat tercem vojenske politiky USA. Sedesat statu je jiste velke cislo, zvlaste uvazime-li, ze v OSN je sdruzeno 191 statu a na celem svete jich je okolo 200. Otázka zní: bude na tento problem NATO nahlizet stejne jako USA?

Vojenske noviny v Nemecku pisi, ze NATO prijme politiku proti globalnimu Jihu. Ve stinu toho je dulezite, jak probehne diskuse o strategii NATO. Pokud NATO prijme spatnou kopii strategie USA, bude to znamenat, ze vsechny clenke státy NATO budou muset, jiz podruhe, nakoupit velke množství novych zbrani. Generalni tajemnik NATO jiz oznámil, ze povazuje za dulezite prijimovny program pro nakup zbrani.

V posledni dobe se take vynorila otázka, zda muze byt alternativou k NATO Evropska unie. V Nemecku se politici a vlada predhání ve vyroci, jak je EU mirumilovnou organizaci. Ovsem i EU vytvári svou intervenci armadu o síle sedesati tisíců vojaků. Operacni radius této armady ma byt ctyri tisíce kilometrů od Bruselu. Vsechny státy, ktere chtějí vstoupit do EU, musí garantovat, ze do této armady poskytnou sve vojaky. Slozeno této armady je rovnez zajimave: 12 000 Francouzů, 12 500 Angličanů a 18 500 Němců. Je zjevne, ze nejvetsimi pocy zde jsou zastoupeny tri velke evropske státy NATO (tri jablka). Da se říci, ze v Evropske unii vzniká pod vedenim Nemecka dalsi intervenci armada. EU se tak v pristich nekolika letech stane take vojenskou organizaci.

Valka proti Iraku

Vlada USA tvrdí, ze chce vest valku proti Iraku bez ohledu na to, co budou delat zbrojni inspektori OSN. Tuto pozici zastava i Velka Britanie. Francie a Rusko pro prijatnou valku proti Iraku vyzadují mandat OSN. Nyni to vypada tak, ze bude prijata nova rezoluce OSN o velmi nejasmem zneni. USA a Velka Britanie pak budou moci říct: "OSN odsouhlasila vojensky utok," ovsem Francie, Cina a Rusko se jim budou oponovat: "Ne, ta rezoluce takto nezni."

Nemecka vlada tvrdí, ze je proti valce. Ovsem veskere transporty valecneho materialu jsou vedeny pres Nemecko. Pro Nemecko a Cesko je dulezite, ze v soucasnosti mají sve vojaky umistene v Kuvajtu. Behem predvolebniho boje v Nemecku ministr obrany nekolikrat rekl, ze títo vojaci musí byt stazeni. Všichni vsak víme, ze tento vyrok platí jen do voleb... Dnes nemecky ministr Joschka Fischer prosazuje, aby nemecti vojaci zustali v Kuvajtu dlouhodobě.

Ovsem pokud je Nemecko vlna skutecne proti valce, musí sve vojaky stahnout okamzite. Nemecti vojaci musí v pripade valecne situace bojovat po boku armady USA, jejíž vojaci se v Kuvajtu nachazejí take. K tomu jsou vazani mezinarodnimi smlouvami; v pripade, ze valka vypukne, tak je jiz stahnou nepujde. To same se pravdepodobne tyka i Ceska.

Otázka vumle Velke Britanie a USA valcit proti Iraku bude take na programu jednani summitu NATO v Praze. Domnívati se, ze k valce dojde pravdepodobne bezprostredne po prazskem zasedani, podobne jako v roce 1999, kdy k zahajeni utoku na Jugoslavii doslo par tydnu po summitu NATO v USA.

Alternativa k valce

Jako odporci valecne politiky budeme casto konfrontovani s otázkou, jaka je nase alternativa. Jak se postavít například k Saddam Hussainovi, který vlastní zbrane hromadneho niceni a udajne by je byl schopen i pouzít.

Cetl jsem analyzu, sepsanou zbrojním inspektorem OSN, který tuto práci prestal vykonavat v roce 1998. Není to zadny extrémista, je clenem republikanske strany v USA. V te práci stojí, ze v roce 1999 navrhla, ze by mel Irak jaderne, chemicke nebo biologické zbrane. Situace v roce 1991 byla v mnohem jina. Podle nej v roce 1998 Irak nemel zbrane hromadneho niceni; proto by zbrojni inspektori OSN meli byt vyslani do Iraku aby zjistili, zda-li se dnesni situace nejak lísi od te v roce 1998.

V tomto bude s nim souhlasim, protoze pokud by zjistili, ze Irak ma zbrane hromadneho niceni, potom by se tím mela zabývat OSN, pokud by zjistili ze ne, potom by embargo proti Iraku muselo byt zruseno. Tvrdím totiz, ze embargo vumle na Irak je druhou valku proti irakem. Neohlizejme na jiz zemrelo mezi pul milionem a dvema miliony lidí. Proto rikam: vzhledejte se na nemeckou a pomozme lidem.

Zapadni státy nechtejí vedet, co se v Iraku v soucasnosti deje. Pro Iracany to je nesmirne spatna situace; embargo se vztahuje dokonce i na zdravotnický material, který do zeme dostati byt dovozen. Nekjaky síce prihází v rámci ruznych programů, ale není ho desit. Byvaly koordinator programu Ropa za potraviny rika, ze embargo musí byt zruseno. Teprve pote nebude moci Saddam Hussain neustale tvrdit, ze za vsechny problémy muze embargo a lide v Iraku uvidí, ze zatímco cast jejich problemu je skutecne způsobena embargem, cast prameni z diktatury. Embargo tak působí *proti* lidem, ale *pro* Saddama Hussaina. Duseledkem politiky zapadních statu vzdy bylo jen dalsi posílení Hussainovi pozice.

Vyslani zbrojních inspektoru do Iraku je dulezite; nyní je vsak blokovano USA a Velkou Britanií. Problemem je pozice USA a Velke Britanie, nikoliv pozice těch statu, ktere inspektory vyslat chtějí. Pouze pokud se o tom nekdo presvedí, bude mozne říci, zda Irak vlastní zbrane hromadneho niceni. USA a Velka Britanie ale nechtejí, aby byly zjistyeny dukazy. Tvrdí, ze Irak postavil novou továrnu na výrobu jadernych zbrani a budovy znicene nalety byly zrekonstruovány. A protoze byly zrekonstruovány, vyvíjí Irak novou jadernou zbran. Take tvrdí, ze zdrojem této informace je Mezinarodni organizace pro jadernou energii (IAEO). Ta vsak rekla pouze tolik, ze budovy byly zrekonstruovány. Nikdo vsak neví, co je uvnitř.

A to je problem. Pokud by se nekdo podíval dovnitř, vedeli bychom to. Kdyz se tam nikdo nepodiva, nevime nic a Bush s Blairem mohou tvrdit cokoli. Všichni víme, ze Saddam Hussain je diktator; Nemecko ma zadne nase spojence. Nepravete našich nepratel nejsou nasi pratele. Jiste by bylo lepsi, kdyby v Iraku panovala skutecna demokracie. Ovsem vlada USA nestojí o demokracii v Iraku. Namisto Saddama Hussaina chtějí dosadit jineho diktatora.

Velke americké deniky Washington Post a New York Times napsaly, ze USA potrebuji, aby vudce Iraku byl naklonen USA - to je podle nich skutecne dulezite. Pokud bude mozne aby byl demokracicky, bylo by to dobre, ale pokud to mozne nebude, je to vlastne jedno. To je podle meho nazoru dostatecne vypovidajícím vyrokem o politice statu NATO.

Otázka zbrojních inspekci

Castou namítkou je, ze zbrojni inspektori nebudou Saddamem Hussainem do Iraku vpusteni. Problemem ale je, ze byvaly sef zbrojních inspektoru OSN potvrdil, ze v jeho delegaci se nachazejí take spioni; Irak pochopitelne nechce, aby soucasti delegaci byli spioni. Takova je pravda; frak o tom, ze Irak odmítá inspektory jako takove, jsou lži.

Zmíím prvni vyhrznuou rezoluci OSN prosazenou USA a Velkou Britanií. Pokud by nyní byla prijata takova rezoluce, mohlo by se stat, ze kazda zeme, ktera ma v delegaci sve zbrojni inspektory, by s nimi mohla poslat vojaky do kterekoliv casti Iraku. Britske noviny Independent napsaly, ze se jedna o situaci podobnou te v Jugoslavii. NATO ve smlouve mezi kosovskými Albanci, Jugoslavii, USA, Francií, Velkou Britanií a Ruskem napsalo, ze jeho vojaci se mohou volne pohybovat po celem jugoslavskem uzemi. Nemecké noviny Welt tvrdí, ze tento druh rezoluce OSN je zarucenym receptem na valku.

Dokonce i CIA tvrdí, ze je nemozne, aby existovaly vztahy mezi Irakem a Al-kaidou a ze Irak nema zbrane hromadneho niceni. Ovsem pokud zacne valka, muze podle nich Irak nebo jeho spojenci mohou provadet teroristicke utoky. Nesouhlasim se všemi argumenty CIA, ale z jedním bodem souhlasim: pokud dojde k valce, budeme celit velice problematicke situaci. Protoh musí byt udelano vse proto, aby do Iraku byli vyslani inspektori OSN. Muze to trvat nekjaky cas, ale ten je nezbytny, aby byla odvracena valka.

Problem ropy v pozadi konfliktu

Dulezitou otázkou je, proc USA a Velka Britanie tolik prosazují valku. Casto byva zminovan zajem těchto mocnosti o irackou ropu, jez tvori celych 10% svetovych zasob ropy. Ve Washington Postu je jiz nyní diskutovana otázka, kdo tuto ropu dostane. Doslí k zaveru, ze by mala cast této ropu mela byt prenechána Francii, Rusku a dalsim statum, ktere "jdou s námi, ne proti nám."

V Nemecku jsme v diskusích casto narazili na argument, ze duvodem, proc je nemecka vlada proti valce, muze byt ten, ze nemecké ropne korporace nejsou v oblasti Iraku aktivni. Prísly s kritikem po funuse; vlada se postavila proti valce proto, ze jim to ekonomicky nic nepřinese.

Za těchto okolnosti je dulezite, ze Spojene státy chtějí zmenit situaci v regionu. Ohledne ropy hraje dulezitou roli OPEC (Organizace statu vyvazejících ropu). Kdyz byly v minulosti problémy s cenami ropy, tak Saudska Arabie vzdy zakrocila a pomohla Japonku a USA, kteří dovozi nejvetsi cast ropu. Jeden muj kolega rika: "Kdyz získají irackou ropu, nebudou mit svou ropnou paku proti OPEC." To jim umožni diktovat si svoje vlastní ceny ropy a vytváret politiku proti OPEC. To je dulezite, protože vzajemne vztahy mezi USA a Saudskou Arabií nejsou na tak dobre úrovni jako drive. Jedním z duvodu je, ze 15 z 19 atentatniku z 11. zari 2001 bylo ze Saudske Arabie.

Skutecne dulezite vsak je, ze stara Carterova doktrina nefunguje. Carterova doktrina znamenala, ze vlada USA pomahala kralovske rodine Saudske Arabie aby nebyla svrzena, a ta na oplatku zajistovala, aby ropa ze Saudske Arabie sla USA, Japonku a dalsim spojencum. Tuto dohodu vymyslel byvaly prezident USA Jimmy Carter, proto se jí rika Carterova doktrina. Dnes si myslí, ze to nebyla dobra dohoda, a kritizuje svou byvalou pozici.

Myslím, ze mužeme říct, ze valka proti Iraku je nepřímou valkou proti Saudske Arabii. Situace v regionu se promeni a nekteri clenové vlady USA jiz dnes rikají, ze dalsim krokem po Bagdadu je Teheran. Ale zpět k NATO - prave v Praze se bude diskutovat, jestli se NATO stane soucasti této permanentni valky USA.

Zbrane hromadneho niceni

Myslím, ze vlada Iraku a Saddam Hussain usilují o získani zbrani hromadneho niceni *proto*, ze se stava tercem Jugoslavii a Velke Britanie. Jedním z pouceni prameniho z valky proti Jugoslavii je, ze tyto vlastníci jaderne zbrani nejsou tercem NATO nebo USA.

Příkladem muze byt Rusko, Pakistan nebo Indie, kteří vlastní jaderne zbrane a nejsou tercem USA. Myslím, ze problem, proti kterem chtějí bojovat, sami vytvári. Podle me je dulezite, aby neexistovaly zbrane hromadneho niceni v jakymkoliv state svete, a aby nebela vedena valka proti Iraku. Státy s nejvetsim poctem jadernych zbrani jsou USA, Rusko, Velka Britanie, Francie, Izrael, Indie, Pakistan...

Napjata situace mezi Indií a Pakistanem, ktera je *skutecnym* problemem, není diskutovana vladou USA ani NATO. Ja jsem proti zbranim hromadneho niceni kdekoliv na svete, ve vsech statech. Proto pokud vlada USA tvrdí, ze Irak je problem, podívejme se nejprve na toho, kdo nejvíce křičí.

Chemické zbrane pouzite v Iraku v roce 1991 byly vyrobeny z antraxove kultury získane od armady USA. Zastupce USA u Saddama Hussaina behem valky v Perskem zalivu mezi Irakem a Iranem vedel, ze Irak pouzil chemické zbrane proti Kurdum, a presto se i pote vyjadril pro to, aby USA staly na strane Iraku ve valce proti Iranu a nadale mu dodávaly chemické zbrane.

Vzdy jde o stejnou situaci, kterou nazyvam Frankenstein fenomen. Nejprve jsou "vyrobeni" diktatori, kteří se nasledne vzeprou svym chlebovarcum. Ve svetové politice jde o vazny problem; presto jsou stale vytváreni novi Frankensteinové. A nasledne bombardovani. A tak to jde porad dokola. Proti tomu se musíme postavít. Uz zadne nove Frankensteiný...

Zaverem

Na prazskem summitu NATO se tedy bude resit mnoho dulezitych otazek: rozsireni NATO, Bushova doktrina, valka proti Iraku a nova pusobnost NATO. Všichni víme, ze vlada nemeni svou politiku jen tak. Je dulezite, aby zde existovalo velke a silne hnutí, ktere rekne "ne" rozsirovani NATO, ne Bushove doktrine, ne novým ukolum NATO a ne valce v Iraku.

Proto jsou podle me dulezite masove demonstrace behem summitu NATO v Praze. Pokud se NATO definuje jako mezinarodni, je dulezite, aby odpor proti valecne politice byl take mezinarodni. Doufam tedy, ze se prazskych demonstraci zúcastni mnoho lidí jak z Ceska, tak dalsich statu.

- *tento text vznikl prepsanim a mirnym upravenim textu prednasky Tobiase Pflugera ve Vysokem Myte, poradane v rámci prednaskoveho turne organizovaneho Československou anarchistickou federaci. Ctyri prednasky v Praze, Plzni a Vysokem Myte navstivilo celkem na 150 lidí. Tobiase Pfluger je reditelem Institutu pro vyzkum militarismu a autorem knihy Novy Bundeswehr. Preklad Pavel Houdek.*

http://www.csaf.cz - Československa anarchisticcka federacia